

**T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK
VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**

Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

**COĞRAFI VERİNİN RESMİ İŞLEMLERDE
KULLANILABİLİRLİK DURUMUNUN TESPİTİ
ÇALIŞMA HEYETİ**

**ANKARA
EYLÜL 2025**

ÇALIŞMA HEYETİ RAPORU VE EKLERİ

ÖNSÖZ

Bu rapor, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda, Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin (TUCBS) hedefleri doğrultusunda kurulan "Coğrafi Verinin Resmi İşlemlerde Kullanılabilirlik Durumunun Tespiti Çalışma Heyeti"nin Jeoloji Veri Temasına ilişkin çalışmalarını sunmaktadır. Heyet, jeoloji teması altında yer alan verilerin resmi işlemlerinde etkin ve standart bir şekilde kullanılabilirliğini sağlamak amacıyla teşekkül edilmiştir. Bu bağlamda, heyetin temel amacı, jeoloji verisine özgü coğrafi verilerin ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanması ve bu verilerin resmi işlemlerdeki kullanılabilirliğini mümkün olan en üst seviyeye çıkarmaktır.

Çalışmalar, 49 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tanımlanan kurumsal yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütülmüştür. Rapor, 2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı'nın "Hedef 3.2" (Coğrafi verinin doğruluğu, tamlığı ve güncelliği sağlanarak veri kalitesinin artırılması ve resmi işlemlerde kullanımının sağlanması) ve "Eylem 3.2.2" (Coğrafi verilerin resmi işlemlerde kullanılabilirlik kriterlerinin oluşturulması) maddelerinde belirtilen hedeflere ulaşma çabasının bir parçasıdır.

Bu raporun içeriği, 06/05/2025, 22/05/2025, 18/06/2025, 24/06/2025 ve 08/07/2025 tarihlerinde düzenlenen toplantılarda elde edilen bulgular ile 22/07/2025 tarihli son toplantıda ulaşılan nihai değerlendirmelerin bir sentezini sunmaktadır. Bu dokümanlar, katılımcı kurumların veri durumlarına ilişkin sunduğu gerekçe bilgi formlarını, yapılan tartışmaları ve alınan kararları içermektedir. Bu rapor, çalışma heyetinin jeoloji veri teması özelinde ulaştığı sonuçları ve geleceğe yönelik stratejik önerileri, TUCBS'nin bütünü için bir yol haritası niteliğinde sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi, Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu, Coğrafi Veri Paylaşım Matrisi, Coğrafi Veri Sorumluluk Matrisi, Veri Sahibi Kurum İzni, Veri Talep Portalı, Metaveri Yönetim Portalı

mf or mhr kb 24 dg s kr 18 Hır. 27/7E

YÖNETİCİ ÖZETİ

"Coğrafi Verinin Resmi İşlemlerde Kullanılabilirlik Durumunun Tespiti Çalışma Heyeti"nin toplantıları sonucunda, coğrafi verinin resmi işlemlerde kullanılabilirliğinin önündeki en önemli engelin, tekil veri katmanlarındaki teknik sorunlardan ziyade, veri toplama, üretim ve kalite süreçlerindeki ulusal düzeyde standardizasyon eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Bu standardizasyon eksikliği, verilerin doğruluğu ve güvenilirliği konusunda belirsizliklere yol açarak, kamu kurumları arasında verimli veri kullanımını engelleyen "sistemik bir bariyer" oluşturmaktadır.

Analizler sonucunda elde edilen anahtar bulgular şunlardır:

- **Kurumsal Yükümlülük ve Risk:** Veri üreticisi kurumlar, verilerin hassasiyet ve kurumsal doğruluk gerektiren projelerde kullanılmasından doğabilecek "resmi taahhüt ve tazminat riski" nedeniyle, paylaştıkları verilerin resmi işlemlerdeki kullanılabilirliğine yönelik kısıtlamalar getirmektedir. Bu durum, veri kalitesinin sadece teknik bir sorun değil, aynı zamanda idari ve yasal bir risk yönetimi meselesi olduğunu ortaya koymaktadır.
- **Teknik Kısıtlar:** Verilerin üretim ölçeği (örneğin 1/25.000 ölçekli Jeoloji verileri), toplama yöntemleri (Excel'de tutulan koordinatlı veriler) ve sunum aşamasındaki koordinat dönüşümlerinde yaşanan problemler (Datum ve dönüşüm parametrelerindeki uyumsuzluklar) verinin bölgesel planlama gibi amaçlar için yeterli olmasına karşın, mühendislik uygulamaları gibi yüksek hassasiyet gerektiren alanlarda kullanımını etkilemektedir.
- **Platform Mimarisi Sorunları:** TUCBS'nin "Veri Talep Portalı" ile "Metaveri Yönetim Portalı" arasındaki entegrasyon eksikliği ve kullanıcı deneyimi (kullanıcı dostu olmaması) sorunları, metaveri erişimini ve veri kalitesinin şeffaf bir şekilde değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Özellikle kurumlara ait benzersiz kullanıcı kimliği tanımlamasının olmaması (e-devlet ile kişi T.C kimlik numaralarının kullanılarak erişimi sorunu), kurumsal düzeyde veri talebi takibini imkânsız hale getirmektedir.

Bu döngüsel sorunları çözmek için çalışma heyeti, tekil veri temalarına özgü çalışma heyetlerinin tekrar edilmesinden, TUCBS Yürütme Kurulu'nun üst düzey bir yönerge ile veri toplama ve kalite standartlarını tüm kurumlar için bağlayıcı hale getirmesini önermektedir. Ayrıca, TUCBS platformunun metaveri yönetimini iyileştirerek, her verinin "Resmi işlemlerde kullanılabilirlik" durumunun gerekçeleri ve kısıtları ile birlikte şeffaf bir şekilde sunulması gerekliliği vurgulanmıştır. Bu yaklaşımlar, coğrafi veri yönetimini salt bir teknik işlevden, kamu yönetimi ve yasal uyumluluğun kritik bir bileşenine dönüştürecektir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

1.GİRİŞ.....	6
1.1. Çalışma Heyetinin Teşekkülü ve Amacı	6
1.2. Jeoloji Verilerinin Stratejik Önemi ve Kullanım Alanları	6
1.3. Raporun Metodolojisi	7
2.Jeoloji Veri Teması Kapsamında Kurumsal Veri Durum Analizi.....	7
3. TUCBS Platformu ve Veri Paylaşım Süreçlerine Yönelik Tespitler	7
3.1. Veri Kalitesi ve Standardizasyon Sorunu.....	7
3.2. Veri Paylaşım Mekanizmasında Yaşanan Problemler.....	8
3.3. Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu (UCBP) Kullanılabilirlik Analizi.....	9
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	10
4.1. Nihai Değerlendirme ve Ana Sonuçlar.....	10
4.2. Stratejik Eylem Önerileri.....	10
4.2.1. TUCBS Veri Standardizasyon Yönergesi	10
4.2.2. TUCBS Platformunun Kapsamlı Revizyonu.....	11
4.3. Gelecek Çalışmalar İçin Yol Haritası	11
KAYNAKÇA	12
EKLER	
EK 1. Çalışma Takvimi	12
EK 2. Toplantı Tutanakları.....	12
EK 3. Kurumlardan gelen yazılar	12

mf es mk ABZ M S Th M H. 27/7

KISALTMALAR/SİMGELER

TUCBS	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
-------	--------------------------------------

TANIMLAR

Coğrafi Bilgi Sistemi	Her türlü coğrafi verinin; üretilmesi, temini, depolanması, işlenmesi, yönetilmesi, analiz edilmesi, paylaşılması, sunulması ve güncel tutulması için gerekli olan donanım, yazılım, insan kaynağı, standartlar ve yöntemler bütünü.
Ulusal Coğrafi Veri Sorumluluk Matrisi	TUCBS kapsamında hazırlanan ve coğrafi veri temaları ile bu temalardan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarını gösteren matristir.
Ulusal Coğrafi Veri Paylaşım Matrisi	TUCBS kapsamında hazırlanan ve kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin; coğrafi veriye erişim, paylaşım ve kullanım yetkilerini tanımlayan matristir.
Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulu	49 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında ilgili Bakanlıkların Bakan Yardımcılarından oluşan kuruldur.
Yürütme Kurulu	49 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan ilgili Genel Müdürlüklerin Genel Müdürlerinden oluşan kuruldur.
Coğrafi Veri Talep Portalı	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) kapsamında, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve bireysel kullanıcıların coğrafi veri ihtiyaçlarını kolayca ilettikleri ve bu verilere erişim için gerekli olan servislerin sistem üzerinden paylaşıldığı platformdur.
Meta Veri Yönetim Portalı	Coğrafi veri yönetimini ve coğrafi veri paylaşımını kolaylaştırmak amacıyla, Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına ait coğrafi metaverilerinin oluşturulduğu portaldır. Portalda kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve özel sektör tarafından üretilen coğrafi verilere ait metaveriler yer almaktadır.

mt es mh mb mr ml ms mt mu mv mw mx my mz 57. GE

1. GİRİŞ

1.1. Çalışma Heyetinin Teşekkülü ve Amacı

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda, Jeoloji Veri Temasına ilişkin resmi işlemlerinde etkin ve standart bir biçimde kullanabilmesini sağlamak amacıyla "Coğrafi Verinin Resmi İşlemlerde Kullanılabilirlik Durumunun Tespiti Çalışma Heyeti" oluşturulmuştur. Heyet, jeoloji teması altında yer alan verilerin resmi işlemlerinde etkin ve standart bir şekilde kullanılabilirliğini sağlamak amacıyla teşekkül edilmiştir. Bu bağlamda, heyetin temel amacı, jeoloji verisine özgü coğrafi verilerin ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanması ve bu verilerin resmi işlemlerdeki kullanılabilirliğini mümkün olan en üst seviyeye çıkarmaktır. Bu çalışma, 49 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ilgili maddeleri ve 2024-2030 Ulusal Coğrafi bilgi Sistemi Strateji ve Eylem Planı'nın "Hedef 3.2" ve "Eylem 3.2.2" maddeleri kapsamında yürütülmüştür.

1.2. Jeoloji Verilerinin Stratejik Önemi ve Kullanım Alanları

Jeoloji verisi, yeryüzünün yapısı, bileşimi, tarihi ve bu yapıyı şekillendiren süreçler hakkında temel bilgiler sunarak, birçok resmi işlemde kritik bir rol oynamaktadır. Bu veriler, kamu hizmetlerinin kalitesini ve güvenliğini doğrudan etkilemektedir. Potansiyel kullanım alanları arasında:

- **Afet Yönetimi:** Deprem, heyelan ve sel gibi jeolojik kaynaklı afetlere yönelik risk haritalarının oluşturulması ve müdahale planlarının yapılması.
- **Kentsel Planlama ve Geliştirme:** Zemin etütleri ve yeraltı suyu varlığı gibi faktörlerin değerlendirilerek güvenli ve sürdürülebilir kentsel gelişim sağlanması.
- **Arazi Yönetimi ve İdaresi:** Maden hakları ve yeraltı kaynaklarının mülkiyeti gibi konularda şeffaflığın ve etkinliğin artırılması.
- **Çevre İzleme ve Kaynak Yönetimi:** Yeraltı suyu kaynaklarının belirlenmesi, maden kaynaklarının yönetimi ve toprak kirliliğinin izlenmesi.
- **Altyapı Projeleri:** Zemin etütleri ve kaya mekaniği analizleri yoluyla altyapı projelerinin dayanıklı bir şekilde inşa edilmesi.
- **Ekonomik Kalkınma:** Jeotermal enerji potansiyelinin belirlenmesi gibi yollarla ekonomik kalkınmaya katkı sağlanması.

Bu geniş kullanım yelpazesi, jeoloji verilerinin resmi işlemlerde doğru ve güvenilir bir şekilde kullanımının neden hayati bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

mf or mk ABZ cy SK M Ay. J. E

1.3. Raporun Metodolojisi

Bu raporun hazırlanmasında, "Coğrafi Verinin Resmi İşlemlerde Kullanılabilirlik Durumunun Tespiti Çalışma Heyeti"nin 06/05.2025, 22/05/2025, 18/06/2025, 24/06/2025 ve 08/07/2025 tarihli toplantı tutanakları temel alınmıştır. Rapor, bu dört toplantıda kurumların sunduğu gerekçe bilgi formlarının, yapılan müzakerelerin ve alınan kararların analitik bir sentezini sunmakta, 22/07/2025 tarihli son toplantıdaki nihai değerlendirmeleri ve stratejik sonuçları yansıtmaktadır.

Çalışma heyetinin toplantılarında, jeoloji veri temasına katkı sağlayan kurumlardan gelen veriler ve bu verilerin resmi işlemlerdeki kullanılabilirliğine ilişkin değerlendirmeler detaylı bir şekilde incelenmiştir. İş bu rapor eki "Kurumlardan gelen yazılar ile görüşler" sunulmuştur.

3. TUCBS Platformu ve Veri Paylaşım Süreçlerine Yönelik Tespitler

Jeoloji veri teması özelindeki kurumsal analizler, TUCBS ekosisteminin bütününe yönelik sistemik sorunları ve iyileştirilmesi gereken alanları ortaya çıkarmıştır.

3.1. Veri Kalitesi ve Standardizasyon Sorunu

Çalışma heyetinin en temel bulgusu, kamu kurumlarının veri temini, kalitesi ve güncelliği konusunda belirli bir standardizasyona sahip olmamasıdır. Bu durum, veri toplama yöntemlerinden (farklı hassasiyette GPS, sensör cihazları vb.) ölçeklendirmeye, veritabanı uyumsuzluklarından sayısallaştırma yöntemlerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan tutarsızlıklara yol açmaktadır. Bu standardizasyon eksikliği, verilerin doğruluğu ve güvenilirliği konusunda belirsizlikler yaratmakta ve veri üreticisi kurumların verilerini resmi işlemlerde kullanılabilir olma durumunu belirsizleştirmektedir. Bu durum, veri kalitesini düşürmekte, resmi kullanımda kısıtlılığa yol açan bir döngüsel bağımlılık ilişkisi oluşturmaktadır.

TUCBS çalışmaları kapsamında hazırlanan "Veri Kalitesi Tanımlama Dokümanı"nda (Kasım 2021), ISO 19157 standartlarına dayanarak verinin eksiksizliği, mantıksal tutarlılığı, konumsal, tematik ve zamansal doğruluğu gibi bileşenleri detaylı bir şekilde tanımlanmaktadır. Ancak, yapılan değerlendirme toplantılarında kurumlarca paylaşılan verilerin kendi görev ve ihtiyaçları çerçevesinde amaçlarına uygun bir şekilde üretildiği belirtilmiştir. Söz konusu Veri Kalitesi Tanımlama dokümanındaki standartlara uyumunun sağlanabilmesi için kurumların paylaştığı verilere ilişkin metaveri

mf or mk kb z ok 3 d mdr sh. 77